

Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Ympäristö- ja luonnonvarat, Ympäristönsuojelu

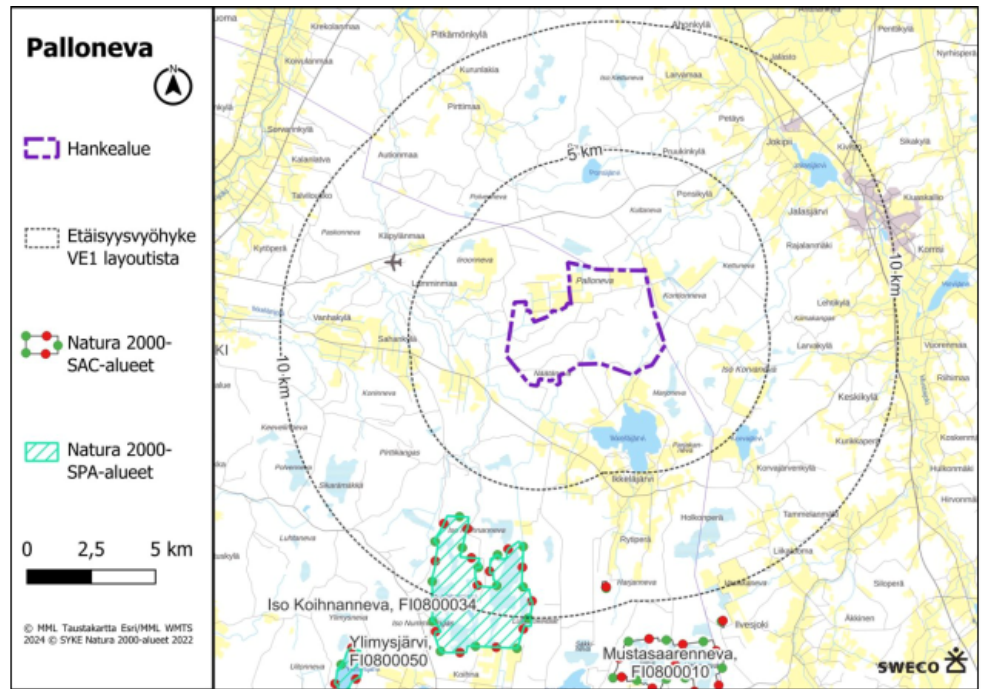
Viite: Lausuntopyyntö 13.1.2025

Luonnonsuojelulain 35 § 2 mom. mukainen lausunto Natura-alueeseen kohdistuvia vaikutuksia koskevasta arvioinnista, Windfarm Palloneva Oy (ent. Vapo Terra Oy), Pallonevan tuuli- ja aurinkovoimahanke, Kauhajoki

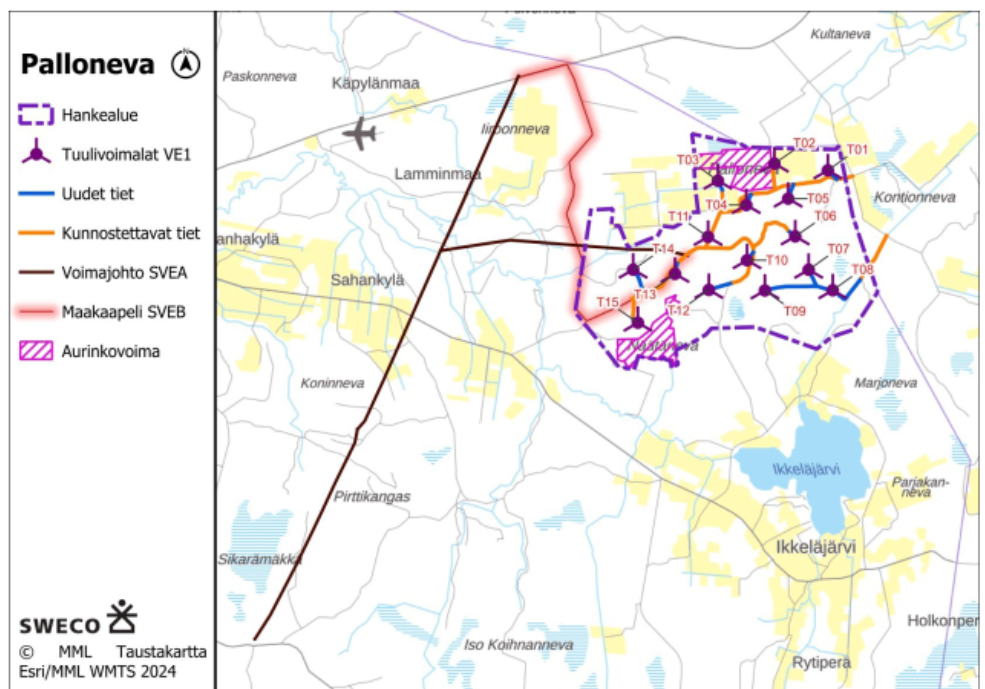
Asian tausta

Luonnonsuojelulain 35 §:n 2 mom. mukainen lausuntopyyntö Iso Koivannevan (SAC/SPA FI0800034) Natura-arvioinnista.

Vapo Terra Oy suunnittelee tuuli- ja aurinkovoimapuistohanketta Etelä-Pohjanmaalle, Kauhajoen kaupungin Pallonevan alueelle. Alue sijaitsee kaupungin koillisosassa, Kurikan ja Kauhajoen kaupunkien rajalla. Hankealueelle (noin 1900 ha) suunnitellaan 15 (VE1) tai 12 (VE2) tuulivoimalaa, joissa voimaloiden yksikköteho tulisi olemaan enintään 7–10 MW. Voimaloiden napakorkeus on enintään 200 metriä, roottorin halkaisija enintään 200 metriä ja voimaloiden pyyhkäisykorkeuden maksimi 300 metriä. Kyseessä on hybridihanke, jossa tuulivoimaloiden kanssa samalle hankealueelle suunnitellaan myös aurinkoenergian tuotantoa. Aurinkopaneeleita on suunniteltu Näätänevan entiselle turvetuotantoalueelle ja Pallonevan alueelle. Aurinkovoimaloiden kokonaisteho on enintään noin 90 MW ja pinta-ala 167 ha. Sähkön siirto toteutetaan 110 kV tai 00 kV ilmajohtona (SVEA) tai maakaapelina (SVEB).

Kuva 1. Pallonevan hankealueen sijainti suhteessa Natura-alueisiin hankealueen läheisyydessä. Iso Koihnannevan Natura-alue sijaitsee hankealueen eteläpuolella.

Kuva 2. Voimalasijoittelu vaihtoehdossa VE1 ja hankkeen sähkönsiirtovaihtoehdot.

Pallonevan tuuli- ja aurinkovoimahankkeeseen liittyen on laadittu Natura-arviointi koskien Natura-alueita Iso-Koihnanneva. Luonnonsuojelulain 35 §:n mukaan Natura-arviointi on tehtävä, mikäli hanke tai suunnitelma joko yksistään tai tarkasteltuna yhdessä muiden hankkeiden ja suunnitelmien kanssa todennäköisesti merkittävästi heikentää valtioneuvoston Natura 2000 -verkostoon ehdottaman tai verkostoon sisällytetyn alueen niitä luonnonarvoja, joiden suojelemiseksi alue on sisällytetty verkostoon.

Tiedot Natura-alueesta

Iso Koihnanneva (FI0800034, SAC/SPA) on Rannikko-Suomen kermikeidassoiden vyöhykkeeseen kuuluva 1390 hehtaarin laajuinen suoalue. Alueella sijaitsee kaksi kermikeidasta, Lutakkokeitaat ja Koihnanjärven länsipuoli. Lisäksi alueella on myös Sisä-Suomen keidassuovyöhykkeelle ominaisia keidassuoalueita. Suuri osa Koihnanjärven länsipuolisesta keitaasta on ojitettu 1980-luvulla ja aluetta on ennallistettu v. 1995–2003 n. 840 ha verran. Iso Koihnannevan-Lutakkokeitaiden alue kuuluu Naturan lisäksi valtakunnalliseen soidensuojeluohjelmaan (SSO100278). Aluetta pidetään kokonaisuudessaan edustavana Rannikko- ja Sisä-Suomen keidassuovyöhykkeen ja Pohjanmaan aapasuovyöhykkeen rajamailla sijaitsevana keidas- ja aapasuokompleksina.

Natura-alueen suojeluperusteena on neljä luontodirektiivin liitteen I luontotyyppiä, 10 lintudirektiivin liitteen I lajia ja neljä lintudirektiivin muuttolintua. Natura-lomakkeella mainitaan lisäksi muina tärkeinä lajeina karhu, ilves, susi ja nummirahkasammal.

Alueen suojelussa ja hoidossa painotetaan seuraavia tavoitteita: alueella vallitseva luontotyyppien ja lajien sekä niiden elinympäristöjen tila säilytetään turvaamalla luonnon omien prosessien mukainen kehitys, luontotyyppin tai lajin elinympäristön laatua tai lajin populaatiokoon elinvoimaisuutta parannetaan ennallistamis- ja hoitotoimenpitein.

Vaikutusarvioinnin toteutustapa

Aineisto ja menetelmät

Natura-arviointi perustuu olemassa olevaan tietoon eikä tässä yhteydessä ole tehty maastoselvityksiä Natura-alueella. Arvioinnissa oli käytössä Natura-alue Iso Koihnannevan (SAC/SPA, FI0800034) Natura-tietolomake. Pallonevan tuuli- ja aurinkovoimahankkeeseen liittyen on tehty useita luonto- ja linnustoselvityksiä hankealueella ja suunnitelluilta sähkönsiirtoreiteiltä. Hankekuvaus ja vaikutusten arviointi perustuvat tuulivoimapuistohankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostuksessa (YVA) esitettyyn tietoon (Sweco Finland Oy 2024). Käytetyt lähteet on lueteltu selvityksen lopussa.

Vaikutusten arviointi Natura-alue Iso Koihnannevan suojelun perusteena oleviin luontotyypeihin ja lajeihin on tehty asiantuntija-arviona. Vaikutuksia lajeittain on tarkasteltu perustuen tietoon niiden ominaispiirteistä ja elinympäristövaatimuksista.

Arvioinnin kohdistaminen

Natura-arvioinnissa keskitytään alueen suojeluperusteena oleviin luontotyypeihin ja lajeihin. Arviointivelvoite koskee yhteisön tärkeänä

pitämällä alueilla (SAC) vain luontodirektiivin liitteen I luontotyyppisiä tai luontodirektiivin liitteen II lajeja. Lintudirektiivin mukaisilla erityisillä suojelualueilla (SPA) arviointivelvoite koskee vain lintudirektiivin liitteen I lintulajeja ja lintudirektiivin 4.2 artiklassa tarkoitettuja muuttolintuja. Arvioinnissa tarkastellaan näiden lajien ja luontotyyppien elinympäristöjä ja niiden ominaispiirteitä. Natura-alueiden suojeluperusteet on esitetty Natura-tietolomakkeissa.

Arvioinnin kriteerit

Vaikutukset koskemattomuuteen

Luonnonsuojelulain 35 §:n mukaan hankkeen toteuttajan tai suunnitelman laatijan on asianmukaisella tavalla arvioitava ne vaikutukset, jotka voivat heikentää niitä luonnonarvoja, joiden suojelemiseksi alue on ilmoitettu, ehdotettu tai sisällytetty Natura 2000 -verkostoon. Luonnonsuojelulain mukainen vaikutusten arviointivelvollisuus syntyy, mikäli hankkeen vaikutukset kohdistuvat Natura-alueen suojelun perusteena oleviin luontoarvoihin, ovat luonteeltaan heikentäviä, laadultaan merkittäviä ja ennalta arvioiden todennäköisiä. Arviointivelvollisuus koskee myös sellaista hanketta tai suunnitelmaa alueen ulkopuolella, jolla todennäköisesti on alueelle ulottuvia merkittäviä haitallisia vaikutuksia. Natura-arvioinnin suorittamisen kynnyks voi ylittyä myös eri hankkeiden ja suunnitelmien yhteisvaikutusten vuoksi.

Luonnonsuojelulain 39 §:n mukaan suunnitelmaa ei voida hyväksyä, jos arviointi- ja lausuntomenettely osoittaa suunnitelman merkittävästi heikentävän niitä luonnonarvoja, joiden suojelemiseksi alue on sisällytetty Natura 2000 -verkostoon. Luontodirektiivin 6 artiklan mukaan viranomaisten täytyy varmistua siitä, ettei hanke vaikuta alueen koskemattomuuteen. Lupaviranomaisen on ennen lupapäätöstä varmistettava, että arvioinnit ovat asianmukaisia ja niissä esitetyt johtopäätökset ovat perusteltuja.

Vaikutusten arvioinnissa noudatetaan varovaisuusperiaatetta. Hanke tai suunnitelma voidaan hyväksyä vain ”*jos ei ole olemassa mitään tieteelliseltä kannalta relevanttia epäilyä alueen koskemattomuuteen kohdistuvien haitallisten vaikutusten aiheutumatta jäämisestä*” (EYT C-127/2). Hankkeen vaikutuksia on arvioitava erityisesti sen alueen ominaisuuksien ja erityisten ympäristöolosuhteiden valossa, jota suunnitelma tai hanke koskee.

Heikentämistä arvioitaessa huomioidaan luontotyyppin tai lajin suotuisaan suojelutasoon kohdistuvat muutokset sekä hankkeen vaikutus Natura 2000 -verkoston eheyteen ja koskemattomuuteen. Tällä tarkoitetaan ekologisen rakenteen ja toiminnan säilymistä elinkelpoisena ja Natura-alueen suojeluperusteena olevien luontotyyppien ja lajien kantojen säilymistä elinvoimaisina. Eliölajin suojelutaso on suotuisa, kun laji pystyy pitkällä aikavälillä säilymään elinvoimaisena luontaisissa elinympäristöissään (LSL 3 §). Luontotyyppin

suojelutaso on suotuisa, kun sen luontainen levinneisyys ja kokonaisala riittävät turvaamaan luontotyyppin säilymisen ja sen ekosysteemin rakenteen ja toimivuuden pitkällä aikavälillä sekä luontotyyppille luonteenomaisten piirteiden säilymisen. Natura-alueen on säilyttävä eheänä ekologisena kokonaisuutena, jotta sen luonnonarvot säilyvät pitkällä aikavälillä. Hanke ei saa uhata alueen koskemattomuutta, eli koko Natura-alueen ekologisen rakenteen ja toiminnan täytyy säilyä elinkelpoisena.

Vaikutusten merkittävyyden luokittelu ja luokittelun kriteerit (Byron 2000, Södermanin 2003 mukaan) alueen eheyden kannalta.

Hankkeen vaikutusmekanismit ja vaikutusalue

Luontotyyppit

Vaikutuksia luontotyypeille voi aiheutua joko suoraan tuulivoimaloiden, teiden ja sähkönsiirtolinjojen rakentamisesta tai rakentamisesta aiheutuvien epäsuorien vaikutusten kautta. Välillisiä vaikutuksia tuulivoimapuiston tai sen sähkönsiirron rakentamisesta voivat olla mm. valaistus- ja kosteusolojen muuttuminen puuston poiston ja maanmuokkauksen vuoksi, hulevesien aiheuttama kiintoainekuormitus vesistöihin tai onnettomuustilanteessa ympäristöön valuva öljy.

Linnusto

Tuulivoimaloiden linnustovaikutukset ovat sekä suoria että epäsuoria. Törmäyskuolleisuudesta johtuvat vaikutukset ovat suoria ja välittömiä vaikutuksia, kun taas epäsuorat vaikutukset näkyvät pidemmällä aikavälillä sekä lajikoostumuksessa että yksilömäärissä. Häirintä, estevaikutus ja elinympäristömuutokset ovat tuulivoimaloiden epäsuoria linnustovaikutuksia. Suurikokoiset lintulajit, kuten kurjet ja päiväpetolinnut, ovat alttiimpia törmäysvaaralle kuin pienikokoiset lajit. Törmäysriskiä pienentää lintujen kyky väistää voimaloita. Törmäystodennäköisyys pienenee lapojen pituuden kasvaessa ja kierrosnopeuden laskiessa, joten nykyaikaiset Suomeen rakennettavat melko hitaasti pyörivät ja suuret tuulivoimalat ovat lintujen kannalta turvallisempia kuin pienikokoisemmat tuulivoimalat, joita on edelleen runsaasti esimerkiksi Keski-Euroopassa ja Yhdysvalloissa. (Ympäristöministeriö, 2016 b).

Tuulivoimaloiden tuottama ääni sekä lapojen pyöriminen ja sen johdosta valojen ja varjojen välkkyminen lasketaan häirintävaikutuksiksi. Häirinnän johdosta alue saattaa muuttua epäsuotuisaksi pesimä- ja ruokailutarkoitukseen. Lintujen joutuessa kiertämään tuulivoimala-alueen päästäkseen saalistus- tai muuttoreiteilleen puhutaan estevaikutuksesta. Tämä johtaa lisääntyneeseen energiankulutukseen, joka voi alentaa lintujen kuntoa ja lisääntymismenestystä. Elinympäristömuutokset taas voivat olla suoria muutoksia elinympäristön tuhoutuessa tai epäsuoria muutoksia, jolloin esimerkiksi

ravintotilanne muuttuu epäsuotuisammaksi. (Ympäristöministeriö, 2016 b).

Muuttolintujen kannalta näistä merkittävin lienee törmäyskuolleisuus, kun taas alueen pesimälinnustolle elinympäristöjen muutos ja häirintävaikutus (mm. melun kautta) ovat yleensä merkittävimpiä. Lintujen käyttäytymispiirteistä ja fysiologiasta riippuu, miten paljon ja miten laajalle alueelle tuulivoimalat vaikuttavat kuhunkin lajiin. Pesimälinnuista herkimpiä ovat yhtenäisiä metsäalueita suosivat arat lajit, kuten vaikkapa metso, sekä säännöllisesti lähellä voimaloiden lapakorkeutta lentävät linnut, etenkin ne, joilla on taipumusta kaartelemiseen (mm. päiväpetolinnut ja kurjet). Petolintujen reviirit voivat ulottua useiden kilometrien päähän pesäpaikoista, kun taas monien varpuslintujen reviiri on vain muutaman hehtaarin kokoinen. Reviirikoko vaikuttaa huomattavasti siihen, miten kaukana voimalapaikasta pesivälle linnulle voi olla haittavaikutusta tuulivoimarakentamisesta.

BirdLife Suomen (2013) mukaan: ”Törmäyksiin voi johtaa voimaloiden sijoittuminen lintujen muuttoreiteille tai ruokailualueille (esim. ilmassa saalistavat linnut, kuten tiirat). Törmäysriski on huomattava, jos tuulivoimala sijaitsee pesäpaikan/yöpymispaikan ja ruokailualueen välissä, jolloin linnut lentävät yleensä matalalla voimaloiden ohitse. Muuttavien lintujen törmäysriski on suurimmillaan öisin huonolla näkyvyydellä. Paikalliset linnut oppivat kiertämään tai ylittämään voimaloita, mutta varsinkin huonolla säällä menehtyy törmäyksissä myös paikallisia lintuja. Kuolemanvaaran aiheuttavat törmäykset lapoihin, torniin ja voimalinjoihin sekä potkurin tuulivana, joka saattaa heittää lintuja maahan. Yleisesti ottaen lintujen törmäysvaara on melko pieni. Monissa tutkimuksissa on todettu yksittäiseen voimalaan törmäävän selvästi alle yhden lintuyksilön vuodessa.

Tutkahavainnot ovat osoittaneet, että linnut lähtevät kiertämään voimaloita ajoissa jopa yömuuton aikana. Tuulivoimaloiden valkoinen väri, massiivinen olemus ja potkurien pitämä melu ovat ilmeisesti ominaisuuksia, jotka auttavat lintuja välttämään törmäämistä niihin.” Iso Koivunnevan Natura-alue sijoittuu lähimmillään 6,5 kilometrin päähän lähimmistä voimaloista ja sähkönsiirtolinjoista. Vaikutukset tässä tapauksessa koskevat este-, törmäys- ja häirintävaikutusta.

Eläimistö

Tuulivoimapuiston rakentaminen ja toiminta aiheuttavat häiriötä ympäristöön, jolla voi olla vaikutusta alueen eläimistöön ja ekologiin yhteyksiin. Häiriön voimakkuuteen vaikuttaa sen kesto, laatu ja ajoittuminen. Eläinten häiriöherkkyys vaihtelee lajien, yksilöiden ja elinkierron mukaan. Esimerkiksi lisääntymisaikana ihmistoiminnan aiheuttama häiriövaikutus voi olla voimakkaampaa.

Muutokset elinympäristössä voivat aiheuttaa lajistoon sekä suoria että välillisiä vaikutuksia.

Vaikutusarvioinnin epävarmuustekijät

Vaikutusten arvioinnissa suojelun perusteena oleviin luontotyyppeihin ei sisälly merkittävää epävarmuutta. Linnustovaikutusten arviointiin ei sisälly merkittävää epävarmuutta. Näin ollen työtä tehdessä käytettävissä on ollut hankkeen Natura-arvioinnin kannalta riittävät tiedot Natura-alueen suojeluperustelajien ja luontotyyppien esiintymisestä.

Vaikutusarvioinnin johtopäätökset

Vaikutukset suojeluperusteena oleviin luontotyyppeihin

Etäisyyttä Natura-alueelta lähimmille voimalapaikoille molemmissa tuulivoimapuiston hankevaihtoehdoissa on lähes seitsemän kilometriä.

Hankealue ei sijoitu Natura-alueen valuma-alueelle tai sen välittömään läheisyyteen. Etäisyyden vuoksi voimalapaikkojen alueet ja Natura-alue eivät ole vesitaloudeltaan yhteydessä toisiinsa. Voimalapaikkojen tai niille johtavien teiden tai sähkönsiirtoreitin (SVEA tai SVEB) rakentamisesta ei aiheudu Natura-alueelle tämän vuoksi välillisiä tai suoria vaikutuksia.

Hankkeesta ei aiheudu suoria tai välillisiä vaikutuksia Iso Koihnannevan Natura-alueelle kummassakaan hankevaihtoehdossa, eikä myöskään sähkönsiirtovaihtoehdoissa.

Vaikutukset lintudirektiivin liitteen I lajeihin

Vaikutukset Natura-alueen suojelun perusteena olevalle uhanalaiselle lajille arvioidaan vähäisesti heikentäväksi molemmissa hankevaihtoehdoissa. Molemmissa vaihtoehdoissa suojeluperusteena oleville lintulajeille vaikutukset arvioidaan vähäisesti heikentäväksi tai vaikutuksia ei aiheudu. Rakentamisen- ja lopettamisen aikaisia vaikutuksia ei arvioida etäisyyden ja lajien ominaispiirteiden vuoksi aiheutuvan. Lajeista ampuhaukalle, kaakkurille arvioidaan toiminta-aikana aiheutuvan korkeintaan vähäisiä vaikutuksia. Hankkeesta ei arvioida aiheutuvan vaikutuksia lirolle, teerelle, kalatiiralle, kapustarinnalle, kurjelle ja laulujoutsenelle.

Salassa pidettävät lajit

Vaikutukset lajille on esitetty salassa pidettävässä liitteessä 1.

Lintudirektiivin liitteessä I mainitsemattomat suojeluperusteiset lajit

Lajeista tuulihaukalle arvioidaan aiheutuvan korkeintaan vähäinen heikentävä vaikutus. Hankkeesta ei arvioida aiheutuvan heikentäviä vaikutuksia jänkäsirriäiselle, keltavästäräkille ja punajalkaviklolle.

Muut tärkeät lajit

Muina tärkeinä lajeina Natura-tietolomakkeella on mainittu susi, ilves, karhu ja nummirahkasammal. Arviointivelvoite koskee SAC-alueella vain luontodirektiivin liitteen I luontotyyppejä tai luontodirektiivin liitteen II lajeja, mutta tässä kappaleessa on tarkasteltu vaikutuksia myös Natura-tietolomakkeessa mainittuihin muihin tärkeisiin lajeihin.

Nummirahkasammal on erittäin uhanalainen karujen nevojen laji. Hankkeesta ei aiheudu suoria tai välillisiä vaikutuksia Iso Koivunnevan Natura-alueelle, joten hankkeella ei näin ollen ole vaikutuksia lajiin.

Vaikutuksia suurpetoihin ja erityisesti sen lisääntymis- ja levähdyspaikkoihin on tarkasteltu Pallonevan hankkeen ympäristövaikutusten arviointiin laaditussa suurpetoselvityksessä (Sweco Finland Oy 2024). Hankkeen vaikutukset suurpetoihin (susi, ahma, karhu, ilves) arvioidaan selvityksessä kokonaisuutena vähäisiksi.

Tarkasteltava hankealue sijoittuu useampana vuonna Lauhavuoren susireviirin pohjoisosiin, myös vuonna 2023. Suden lisääntymis- ja levähdyspaikat sijoittuvat tavallisesti reviirin keskiosaan, joten niiden sijoittumista hankealueen välittömään läheisyyteen tai lähivaikutusalueelle voidaan pitää erittäin epätodennäköisenä. Hankealueen koko Lauhavuoren susireviiristä on suhteessa hyvin pieni (1,43 %), mikä vähentää osaltaan hankkeen heikentävien vaikutusten mahdollisuutta alueella, etenkin kun hankealue ei sijoitu susireviirin keskeisiin osiin tarkasteluvuonna. Hankkeen vaikutukset sudelle arvioidaan kokonaisuudessaan vähäisiksi, etenkin jos rakennustyöt aloitetaan suden lisääntymisen kannalta kriittisimmän ajanjakson (huhtikuu–heinäkuu) ulkopuolella.

Karhun tai ilveksen reviirirajoja ei tunneta, jonka vuoksi hankkeen vaikutusten arviointi perustuu lajien levinneisyyskarttoihin sekä alueella tehtyihin havaintoihin. Karhun esiintyminen painottuu itäiseen Suomeen. Ilveksen levinneisyys painottuu puolestaan poronhoitoalueen eteläpuolelle, jossa se esiintyy melko tasaisesti. Suurpetoselvityksessä (Sweco Finland Oy 2024) hankkeen vaikutukset arvioidaan karhulle sekä ilvekselle olevan vähäiset, sillä alue ei sijoitu suurpedoille erityisen merkittävälle alueelle.

Tuuli- ja aurinkovoimahankkeesta ei edellä kuvatun vuoksi arvioida olevan haitallista vaikutusta Natura-alueella esiintyviin suurpetoihin, sillä saatavilla olevien tietojen perusteella hankealue ei sijoitu suden, karhun tai ilveksen elintärkeälle elinalueelle, eikä näin vaaranna lajien suojelutavoitteita.

Yhteisvaikutukset

Kauhajoen kaupungin alueella ja naapurikuntien alueella on käynnissä tai suunnitteilla myös muita tuulivoimahankkeita. Pallonevasta 20 kilometrin säteelle sijoittuu viisi rakennettua ja kolme suunnitteilla olevaa tuulivoimapuistoa. Lähimmät muut tuulivoimahankkeet ovat Kauhajoen kaupungin alueella suunnitteilla oleva ATP Palloneva, välittömästi hankealueen luoteispuolella ja Kurikan kaupungin alueella sijaitseva jo käyttöön otettu Rustari, välittömästi hankealueen itäpuolella, sekä Kauhajoella, noin viiden kilometrin päässä lounaassa sijaitseva Suolakangas. Lisäksi Ponsivuoren käytössä oleva tuulivoimala-alue on hankealueen välittömässä läheisyydessä pohjoispuolella Kurikassa.

Suolakankaalla sijaitsee vuonna 2020–2021 valmistunut Suolakankaan tuulivoimapuisto (9 voimalaa) (STY 2022). Suolakankaan tuulivoimapuisto on jo tuotannossa. Hankkeeseen on tehty ympäristövaikutusten arviointi (Vöyrinkangas Wind Farm Oy) ja arvioitu vaikutukset Natura-alueelle. Arvioinnin mukaan Suolakankaan tuulivoima-alueista ei aiheudu merkittäviä vaikutuksia Natura-alueen suojelun perusteena oleville luontotyypeille ja lajeille.

Hankealueen itäpuolella on keväällä 2023 toimintansa aloittanut Rustarin tuulipuisto. Tuulipuisto käsittää kahdeksan voimalaa, joiden kokonaiskorkeus on 230 metriä (OX2, Rustari). Hankkeessa ei ole sovellettu ympäristövaikutusten arviointimenettelyä. Kaavaselostuksen mukaan tuulipuistoa lähimmät Natura-alueet Iso Koihnanneva ja Mustasaarenneva ovat noin kymmenen kilometrin etäisyydellä, eikä hankkeen vaikutusten ole kaavassa arvioitu ulottuvan niille (Sweco Ympäristö Oy 2016).

Hankealueen eteläpuolella Kauhajoella on vireillä Harjannevan tuulivoimapuiston yleiskaava. Alueelle suunnitellaan noin kymmenen maksimissaan 350 metrin korkuisesta tuulivoimalasta muodostuvaa tuulivoima-aluetta. Pallonevan hankkeen yhdessä Harjannevan tuulivoimapuiston kanssa ei arvioida aiheuttavan Natura-alueen suojeluperusteille heikentäviä vaikutuksia. Hankkeet sijaitsevat eri puolilla Natura-aluetta, ja niiden väliin jää edelleen rakentamatonta aluetta. Natura-alueen pesivälle tai levähtävälle linnustolle ei hankkeiden yhteisvaikutuksena arvioida aiheutuvan heikentäviä vaikutuksia suuren etäisyyden vuoksi.

Kokonaisuudessaan arvioidaan, ettei Pallonevan hankkeella yhdessä muiden tiedossa olevien tuulivoimahankkeiden kanssa Natura-alueelle aiheudu merkittäviä heikentäviä yhteisvaikutuksia.

Vaikutukset Natura-alueiden eheyteen

Arvioitaessa vaikutuksia Natura-alueen eheyteen tarkastellaan sitä, voiko alue hankkeesta tai suunnitelmasta huolimatta pitkälläkin

tähtäimellä säilyä sellaisena, että sen suojelutavoitteisiin kuuluvat luontotyypit eivät mainittavasti supistu ja suojeltavien lajien populaatiot pystyvät kehittymään suotuisasti tai vähintään säilymään nykyisellä tasollaan.

Hankkeesta ei arvioida aiheutuvan vaikutuksia Natura-alueen suojelun perusteena oleville luontotyypeille. Hankkeesta ei arvioida aiheutuvan merkittävästi heikentäviä vaikutuksia Natura-alueen suojeluperusteena oleville lintudirektiivin liitteen I lajeille tai muille Natura-alueen suojeluperustelajeille. Yllä olevan perusteella arvioidaan, ettei vaikutuksia aiheudu Natura-alueen eheyteen.

Vaikutusten lieventäminen

Hankkeen vaikutukset Natura-alueella kohdistuvat lähinnä alueen suojeluperusteena oleviin lintulajeihin, joilla on suuret reviirit. Vaikuttavin merkitys on voimaloiden sijainnilla ja etäisyydellä Natura-alueeseen, ja sen suojeluperustelajien käyttämiin alueisiin. Tuulivoimaloiden poistaminen ja siirtäminen kauemmas Natura-alueesta keskeisimmiltä osilta on varma lieventämiskeino.

Yhden roottorin lavan maalaaminen mustaksi on norjalaisessa tutkimuksessa (May ym. 2020) osoitettu johtavan pienempään päiväpetolintujen törmäysmäärään. Erityisesti ison petolinnun, merikotkan, törmäystodennäköisyys pieneni. Toisaalta tämä menetelmä aiheuttaa kiistatta ihmiselle suurempia maisemavaikutuksia, eikä menetelmästä ole vielä tarpeeksi kokemuksia sen laajamittaiseen käyttöön.

Hankkeeseen liittyvät, ilmajohtoina toteutettavat voimajohdot tulee merkitä soveltuvin osin huomiopalloin alueilla, joilla lintuja liikkuu runsaasti. Lintujen pesimämenestyksen ja käyttäytymisen seurannan jatkuminen myös tuuli- ja aurinkovoimapuiston rakentamisen jälkeen antaa tärkeää tietoa voimaloiden vaikutuksesta Natura-alueen linnustolle.

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen lausunto

Natura-arvioinnin kattavuus

Tarkasteltavaksi valittu Iso Koihnannevan Natura-alue on valittu tarkoituksenmukaisesti, kun otetaan huomioon suojeluperusteina olevat lajit ja luontotyypit.

Natura-arvioinnin toteutus ja menetelmät

Arvioinnissa on hyödynnetty Natura-alueen tietolomaketta, kirjallisuutta sekä Pallonevan alueella tehtyjä luontoselvityksiä.

ELY-keskus katsoo, että hankealueella tehtyjen luontoselvitysten menetelmiin sisältyy puutteita, jotka lisäävät niiden pohjalta tehtävän arvioinnin epävarmuutta. Muuttolinnustoseurantaa on hankkeessa tehty

10 päivää keväällä ja 10 päivää syksyllä. Tämä ei ole ohjeellisen vähimmäismäärän mukainen (Linnustovaikutusten arviointi tuulivoimarakentamisessa, Suomen ympäristö 1:2016). Havainnointiin ei ole sisällytetty myöskään yöllä muuttavia lajeja. ELY-keskus katsoo, että luontoselvityksiin liittyvät epävarmuudet olisi tullut esittää arvioinnissa ja ottaa kattavammin huomioon.

Natura-arvioinnin sisältö- ja muotovaatimukset on määritelty varsin tarkasti sekä Euroopan komission (2021a) ohjeistuksen että EUTI:n oikeuskäytäntöjen pohjalta. Euroopan komission mukaan (2021) ”Natura-arvioinnin tulee olla riittävän yksityiskohtainen ja asianmukainen, jotta voidaan tieteelliseen tietoon perustuen esittää, että haitallisia vaikutuksia ei muodostu”. Näin ennen lupapäätöstä on varmistuttava siitä, että arviointi on asianmukainen ja siinä esitetyt johtopäätökset perusteltuja.

ELY-keskus toteaa, että Natura-arviointi ei täytä edellä mainittuja laatuvaatimuksia salassa pidettävien lintulajien osalta. Toisen salassa pidettävän lintulajin osalta arviointi ei ole riittävän tarkka, sillä arviointiin ei sisälly törmäysmallinnusta. Toista salassa pidettävää lintulajia ei ole sisällytetty arviointiin.

Arvioinnissa vaikutuksen merkittävyyden muodostumista olisi tullut kuvata nykyistä yksityiskohtaisemmin ja perustellummin tavalla, joka huomioi esimerkiksi suojeltavan lajin ja sen esiintymisalueen herkkyyden ja vaikutuksen suuruuden, luonteen, keston ja todennäköisyyden. Saatavilla olevan vertaisarvioidun tutkimustiedon perusteella tuulivoimasta saattaa aiheutua osalle Natura-alueen suojeluperusteisista lintulajeista laaja-alaista häiriö- ja välttelyvaikutusta, tällaisia ovat esimerkiksi kurki ja kaakkuri (Garthe ym. 2023 ja Tolvanen ym. 2023). Suojeluperusteena oleviin direktiiviliitteen I ja suojeluperusteena oleviin muihin lintulajeihin kohdistuvat vaikutusmekanismit on tunnistettu arvioinnin taustaosuudessa, mutta mekanismeja ei ole huomioitu varsinaisessa arviointiosuudessa kattavasti läpi arvioinnin. Yhteisvaikutusten arviointiosuus on pintapuolinen, eikä yhteisvaikutuksia mahdollisesti aiheuttavia vaikutusmekanismeja ole kattavasti tunnistettu.

Suojeluperusteena esiintyvät luontotyytit

ELY-keskus yhtyy esitettyyn arvioon, eikä suojeluperusteisiin luontotyyppeihin todennäköisesti aiheudu vaikutuksia.

Salassa pidettävät lajit

Käsitelty julkisuuslain 24 § 14 kohdan nojalla salassa pidettävässä liitteessä 1.

Muut suojeluperusteena olevat lintulajit

ELY-keskus yhtyy esitettyyn arvioon, jonka mukaan muihin suojeluperusteena oleviin lintulajeihin ei todennäköisesti kohdistu merkittäviä heikentäviä vaikutuksia.

Vaikutukset muihin tärkeisiin lajeihin

Kun huomioidaan, ettei laillista velvoitetta muiden kuin suojeluperusteisten arvojen käsittelyn osalta ole Natura-arvioinnin laillisiin perusteisiin sisällytetty, on ELY-keskuksen näkemyksen mukaan vaikutukset muihin kuin suojeluperusteiseen lajistoon on huomioitu osana YVA-selostusta ja sen erillisliitteitä.

Yhteisvaikutukset

ELY-keskus katsoo yhteisvaikutusten arviointiosuuden olevan pintapuolinen, ja nostaa esille seuraavat tekemänsä huomiot osuutta koskien.

Natura-arvioinnissa todetaan, että Suolakankaan ja Rustarin hankkeiden Natura-arvioinneissa Natura-alueen suojeluperusteisiin ei arvioida kohdistuvan merkittävää heikennystä. Nyt arvioitavassa hankkeessa yhteisvaikutuksiin tulee sisällyttää myös aiemmin toteutettujen hankkeiden ei-merkittäviksi arvioidut vaikutukset. Myös ei-merkittävät kielteiset vaikutukset voivat muodostaa merkittäviä vaikutuksia hankkeiden yhteisvaikutuksena.

Toteutuessaan Pallonevan hankkeet yhdessä olemassa olevien tuulivoima-alueiden kanssa muodostaisivat Iso Koihnannevan pohjoispuolelle noin 11 km leveän itä-länsisuuntaisen tuulivoimaloiden alueen. Lisäksi Pallonevan alueelle suunniteltu aurinkovoima-alueiden kokonaispinta-ala on huomattava. Aurinkopaneelialueista saattaa aiheutua ns. järviefektiä, jonka merkitys saattaa kasvaa hankkeiden yhteisvaikutuksena. Natura-alueen länsipuolelle sijoittuu sähkönsiirtokäytävä, johon sijoittuu muiden hankkeiden suunnitelmissa esitettyjä sähkönsiirtoreittejä. Edellä esitetyillä saattaa olla eriasteisesti vaikutuksia muuttaviin ja saalistuslentoja Natura-alueen ulkopuolelle suuntaaviin suojeluperusteena oleviin lajeihin.

Vaikutusten lieventämistoimenpiteet

ELY-keskus yhtyy arvioinnissa esitettyihin lievennystoimiin ja nostaa esille lisäksi valojen käytön muuttolintuihin kohdistuvien vaikutusten ehkäisemiseksi. ELY-keskus huomauttaa, että mikäli arvioinnissa täydennyksen jälkeen tunnistetaan Natura-alueen suojeluperusteena olevaan lajistoon tai eheyteen kohdistuvia vaikutuksia, on lievennystoimenpiteet arvioitava uudelleen.

Vaikutukset Natura-alueiden eheyteen

Koska hankkeen vaikutukset yhdessä muiden tuulivoimahankkeiden kanssa jäävät epävarmoiksi salassa pidettäviin lintulajeihin, ei vaikutuksia Natura-alueen eheyteen voida arvioida.

Seurannan tarve

ELY-keskus huomauttaa, että mikäli arvioinnissa täydennyksen jälkeen tunnistetaan Natura-alueen suojeluperusteena olevaan lajistoon kohdistuvia vaikutuksia, on seurannan tarve arvioitava uudelleen.

Johtopäätökset

Natura-arviointi ei täytä kaikilta osin arvioinnille asetettuja laatuvaatimuksia. ELY-keskus toteaa, että hankkeen vaikutukset salassa pidettäviin lintulajeihin jäävät tämän vuoksi epävarmoiksi. Vakiintuneen oikeuskäytännön perusteella varovaisuusperiaate edellyttää Natura-arvioinnin kohdalla merkittävien vaikutusten poissulkemista tavalla, joka ei jätä epäilyksiä (mm. KHO 2020:3).

Natura-arviointia tulee täydentää, jotta hankkeen vaikutusten merkittävyyteen ja Natura-alueen eheyteen voidaan arvioida.

Natura-arvioinnin täydentäminen

Jotta arvioinnissa esiintyvää epävarmuutta voidaan vähentää, tulee Natura-arviointia täydentää salassa pidettävien lintulajien arvioinnin osalta liitteessä 1 kuvatulla tavalla.

Asiakirjan hyväksyminen

Tämä asiakirja on valmisteltu luonnonsuojelun valvontaryhmässä ja hyväksytty sähköisesti viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt ylitarkastaja Mikko Jalo ja ratkaissut ryhmäpäällikkö Johanna Kullas.

Lähteet

Garthe, S., Schwemmer, H., Peschko, V., Markones N., Muller, S., Schwemmer, P. & Mercker M. (2023). Large-scale effects of offshore wind farms on seabirds of high conservation concern. Sci Rep 13, 4779 (2023).

Tikkanen, H. 2022. Hyvät käytännöt maakotkalle aiheutuvien vaikutusten arviointiin – esimerkkiraportti Nimettömänkankaan tuulivoimahankkeesta. Metsähallitus.

Tolvanen, A., Routavaara, H., Jokikokko, M., & Rana, P. (2023). How far are birds, bats, and terrestrial mammals displaced from onshore wind power development? – A systematic review. Biological

Conservation, 288, 110382.

Ympäristöministeriö (2016). Linnustovaikutusten arviointi tuulivoimarakentamisessa, Suomen ympäristö 1:2016.

Liitteet

Liite 1. Vaikutukset salassa pidettäviin lajeihin

Tämä asiakirja EPOELY/147/2025 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument EPOELY/147/2025 har godkänts elektroniskt

Ratkaisija Kullas Johanna 03.04.2025 11:10

Esittelijä Jalo Mikko 03.04.2025 08:56